

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ,
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені К.Д. УШИНСЬКОГО»

Хмельницька гумантарно-педагогічна академія (Україна)

Юго Западний університет «Неофіт Рілські» (Болгарія)

Велікотирновські Університет «Св.Св.Кіріл і Методій» (Болгарія)

Харбінський інженерний університет (Китай)

Міжнародний Незалежний Університет Молдови (ULIM) (Молдова)

УПРАВЛІННЯ ТА ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
21 листопада 2025 року*

DOI: <https://doi.org/10.24195/MIE2025>

УДК: 378.11+371.201+658.401.2

У677

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Сакалюк О. О. – завідувач кафедри освітнього менеджменту та публічного управління ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кандидат педагогічних наук, доцент.

Ручкіна М. М. – доцент кафедри освітнього менеджменту та публічного управління ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кандидат педагогічних наук, доцент.

Рецензенти:

Корнешук В. В. – завідувач кафедри психології та соціальної роботи Національного університету «Одеська політехніка», д.пед.н., професор

Воронова С. В. – завідувач лабораторії якості освіти Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку, к. пед. н.

Рекомендовано до друку Вченою радою ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», протокол №8, від 25 грудня 2025 року.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

Управління та інновації в освіті: досвід, проблеми та перспективи:

У677 збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса 21 листопада 2025 року Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 145 с.

До збірника увійшли матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої управлінню закладами освіти, досвіду, проблемам та перспективам їх розвитку.

Науковці та здобувачі освіти висвітлюють питання щодо управління освітнім процесом в умовах розвитку інноваційного середовища та організаційно-психологічних аспектів менеджменту в освіті.

УДК: 378.11+371.201+658.401.2

© Університет Ушинського, 2025

- безперервність емоційного контакту з дорослим;
- формування стійких прив'язаностей;
- індивідуальну підтримку навчання та розвитку;
- соціалізацію в умовах наближених до звичайної сім'ї.

Водночас на батьків-вихователів покладаються завдання компенсації попередніх травматичних досвідів дітей, корекції порушень розвитку, підтримки здоров'я, сприяння соціальній адаптації.

У відповідь на виклики війни Кабінет Міністрів України ухвалив низку змін, спрямованих на забезпечення захисту дітей. Постанова КМУ «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо захисту прав дітей на період надзвичайного або воєнного стану» передбачає:

- можливість тимчасового влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, до прийомних сімей та ДБСТ понад звичайні обмеження кількості дітей, але в межах нормативів;
- спрощення процедури встановлення опіки та піклування родичами;
- пріоритетність сімейних форм виховання над інституційним доглядом навіть в умовах надзвичайної ситуації.

На нашу думку ці зміни спрямовані на мінімізацію перебування дітей в інтернатних установах, адже вони не можуть забезпечити повноцінний комплекс потреб дитини, особливо в умовах війни. Окрім того, 26 листопада 2024 року Уряд України затвердив Стратегію забезпечення права кожної дитини на зростання в сімейному оточенні, яка враховує воєнні реалії та визначає ключові цілі до 2028 року та передбачає, що:

- 95% дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, мають виховуватися в сімейних формах;
- зменшення на 30% кількості дітей в інституціях та на 80% – дітей до трьох років;
- збільшення на 30% кількості дітей з інвалідністю та/або з ООП, які отримують послуги у територіальних громадах.

Звісно, окреслена вище стратегія не передбачає негайного закриття всіх інституційних закладів; її ключова мета – спочатку створити умови, за яких діти зможуть залишатися у своїх громадах, отримуючи необхідні послуги, а інституційний догляд поступово втратить потребу.

Отже, військові події в Україні актуалізують питання розширення сімейних форм виховання як найбільш гуманного, ефективного та науково обґрунтованого способу забезпечення прав дітей. Науковий дискурс та нормативні зміни підтверджують потребу у переорієнтації державної політики з інституційних форм догляду на сімейні. Дитячі будинки сімейного типу, прийомні сім'ї, опіка родичів і розвиток послуг у громаді мають стати пріоритетом системи захисту дітей у повоєнній відбудові.

Література

1. Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» № 2342-IV від 13 січня 2005 року: станом на 20.01 2018 р.

6. Nazaruk S., Budnyk O., Ruszkowska M. та ін. Opening Polish schools to Ukrainian refugee children and providing them with spiritual support: Survey results // Religions. – 2024. – Vol. 15, No. 6. – Article 651. – DOI: 10.3390/rel15060651.
7. Skrodzka M., McMahon G., Griffin S. M., Muldoon O. T. New social identities in Ukrainian ‘refugees’: A social cure or social curse? // Social Science & Medicine. – 2024. – Vol. 353. – Article 117048. – DOI: 10.1016/j.socscimed.2024.117048.
8. Trubavina I., Cherednychenko O., Oliinyk N., Nedria K. Ukrainian identity development in the education system in the conditions of martial law in Ukraine // Educational Challenges. – 2023. – Vol. 28, No. 1. – P. 161–174. – DOI: 10.34142/2709-7986.2023.28.1.13.
9. UNESCO. New data insights reveal both progress and challenges for Ukrainian refugee students’ education in Europe [Електронний ресурс]. – 22.05.2025. – Режим доступу: <https://www.unesco.org/en/articles/new-data-insights-reveal-both-progress-and-challenges-ukrainian-refugee-students-education-europe> (дата звернення: 11.11.2025).
10. UNICEF Europe and Central Asia Regional Office. Language promotion and development for Ukrainian refugee children: For the integration in national education systems in host countries [Електронний ресурс]. – 21.11.2023. – Режим доступу: <https://www.unicef.org/eca/reports/language-promotion-and-development-ukrainian-refugee-children> (дата звернення: 11.11.2025).
11. United for Ukraine. Georgia – Education & Childcare [Електронний ресурс]. – Останнє оновлення: 14.07.2025. – Режим доступу: <https://www.ufuplatform.com/en-us/articles/7003148826269> (дата звернення: 11.11.2025).
12. World Vision. Back to School 2023–2024: Report on education for children displaced by the conflict in Ukraine at the start of the second school year. September 2023 [Електронний ресурс]. – World Vision, 2023. – Режим доступу: <https://resourcecentre.savethechildren.net/document/back-to-school-2023-2024-report-on-education-for-children-displaced-by-the-conflict-in-ukraine-at-the-start-of-the-second-school-year-september-2023/> (дата звернення: 11.11.2025).

СВОБОДА І КОНТРОЛЬ: ФІЛОСОФСЬКІ РОЗДУМИ ПРО ПРИВАТНІСТЬ У ХХІ СТОЛІТТІ

Дмитро Чорноморденко, Україна

Глобалізаційні процеси значною мірою змінили усі сфери нашого життя за дуже короткий проміжок часу. Наші сучасні студенти народжені вже в часи коли всесвітня мережа Інтернет є невід’ємною та очевидно домінуючою. Важко уявити, неможливо втілити виховання, зростання, соціалізацію особистості ХХІ столітті без врахування сучасних технологій, соціальних мереж, ШІ. Усе це разом взятє вносить корективи у повсякденне життя, впливає на визначення базових соціально-етичних категорій свободи, відповідальності, гідності, честі.

Наразі офіційно прямої заборони на створення власних акаунтів у соцмережах дітям до 13 років в українському законодавстві немає, натомість є низка законів і законопроектів, які здебільшого фокусують увагу на врегулюванні питань про захист персональних даних [2] і на захисті дітей від шкідливого контенту. До прикладу, станом на листопад 2025 року в Україні немає законопроектів щодо введення мінімального віку для соцмереж (на кшталт «digital age of majority» Директиви Європейського Парламенту і Ради "Про захист фізичних осіб при обробці персональних даних і про вільне переміщення таких даних") [4] дія якої наразі в Україні офіційно скасованою [1]. Однак, де-факто сучасні діти вже у молодшому шкільному віці мають залежності від гаджетів та формують власну особистість з позиранням на суспільну думку, яка стала публічною, власні сторінки мають у значно молодшому за дозволений вік, активно беруть участь у створенні контенту та мають високі показники так званого “екранного часу” [3, 5, 6] і по суті ці питання зараз радже врегульовуються обмеженнями з боку власників продукції, наприклад, американської корпорації конгломерату соціальних мереж “Meta Platforms, Inc.”.

Подекуди прагнення мати популярність, визнання затьмарюють почуття власної честі та гідності, перестає бути “соромно” за власні недоліки які можуть бути “фішками”, метою стає не самовдосконалення, щастя, здоров’я, любов, стосунки, а популярність, аудиторія, “вподобайки”, перегляди, коментарі.

Почуття сорому, гідності, приватності починають визначати виключно у поєднанні зі здатністю привернути увагу, змінюючи критерії моральних цінностей. Звичайно можна спробувати пояснити цей феномен зміни ключових понять різницею поколінь, проте головні виклики пов’язані з надмірною динамічністю соціальних процесів, якщо до появи соціальних мереж різниця у віці людей в 10 років була не суттєвою в зрізі поколінь, то зараз такий віковий діапазон відчувається як прірва.

Найбільш відчутні зміни відбулись у сприйнятті свободи, відповідальності, приватності. Люди, народжені в часи до масового використання мережі інтернет розглядають його появу та розвиток як дещо особливе, як можливість вільно володіти тим ресурсом, який був надзвичайно цінним — доступ до інформації. Приватність має значення у такому контексті як право залишати деякі аспекти власного життя за межею суспільного сприйняття. Натомість, покоління народження яких припало на часи розквіту інформаційних технологій звикли сприймати усі прояви свободи як належне, беззаперечне. Приватне життя набуває рис публічності, успішність у будь-якій сфері потребує усвідомлення того, що поза кадром може залишитись вкрай мало або і зовсім нічого.

Ми не можемо ігнорувати той факт, що різниця у сприйнятті світу в усіх його проявах формується в результаті взаємодії особистості зі світом. Старшому поколінню необхідно адаптуватися до швидких змін, продовжувати соціально орієнтовані проєкти у сприянні підтримки людей старшого віку в

питаннях цифровізації, і у той же час молодь повинна навчитись жити з надмірним тиском соціального на приватне.

Освітня політика має трансформуватися відповідно до викликів та продовжувати наукові пошуки й обґрунтування освітніх стратегій орієнтованих на формування міцних гуманістичних цінностей та критично важливих компетентностей з урахуванням Європейського Стовпа соціальних прав [7], а також високих стандартів викладання дисципліни філософських дисциплін відповідними фахівцями.

Такими, зокрема, є дисципліни: власне філософія, логіка, етика, риторика, культурологія тощо, котрі відповідають за формування критичного мислення, сприяють розвитку абстрактного мислення, та в цілому, визначають пріоритетні цінності людини-громадянина, сприяють зміцненню активної життєвої позиції та відповідальності за свої знання й здобутки, розуміння їх важливості у вирішенні суспільних проблем, повоєнну відбудову України.

Література

1. Директива 95/46/ЄС Європейського Парламенту і Ради "Про захист фізичних осіб при обробці персональних даних і про вільне переміщення таких даних". *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_242#Text (дата звернення: 19.11.2025).

2. Про захист персональних даних. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2297-17?utm_source=chatgpt.com#Text (дата звернення: 19.11.2025).

3. Geng, Z. & Liu, R. (2025). *The impact of smartphone addiction and negative emotions on parent–child relationships among elementary school students*. *Frontiers in Psychiatry*, 16, 1582741. DOI: [10.3389/fpsyt.2025.1582741](https://doi.org/10.3389/fpsyt.2025.1582741)

4. General Data Protection Regulation (GDPR) – Legal Text. *General Data Protection Regulation (GDPR)*. URL: <https://gdpr-info.eu/> (date of access: 19.11.2025).

5. Morata, L., Morales Santana, M. L., & Etopa Bitata, M. P. (2025). *Use of mobile devices and psychosocial difficulties in children under 12 years of age: A systematic review and meta-analysis*. *Current Psychology*, 44, 15143–15156. DOI: [10.1007/s12144-025-08198-9](https://doi.org/10.1007/s12144-025-08198-9)

6. Poulain, T. et al. (2025). *Smartphone use, wellbeing, and their association in children*. *Pediatric Research (Nature)*. DOI: [10.1038/s41390-025-04108-8](https://doi.org/10.1038/s41390-025-04108-8)

7. The European Pillar of Social Rights in 20 principles. *Employment, Social Affairs and Inclusion*. URL: https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/european-pillar-social-rights-building-fairer-and-more-inclusive-european-union/european-pillar-social-rights-20-principles_en (date of access: 19.11.2025).

<i>шкільного віку</i>	
КАРЕТНА Ольга <i>Вплив соціокультурних факторів на розвиток критичного мислення молоді</i>	101
КНЯЖЕВА Ірина <i>Методична культура як умова ефективності професійної діяльності майбутніх викладачів закладів фахової передвищої та вищої освіти</i>	105
ЛЕОНОВА Вероніка <i>Завдання і зміст ознайомлення дітей з українським народознавством у закладах дошкільної освіти</i>	107
ОЛЕНЦЕВИЧ Наталія <i>Штучний інтелект: нові тренди на ринку праці і в освіті</i>	110
РУБАНЕЦЬ Олександра <i>Наукові дослідження та освітній менеджмент</i>	113
СВИНАРЕНКО Дмитро <i>Сучасні тенденції управління конкуренцією за людський капітал</i>	115
УСЕЇНОВ Імран <i>Соціальне партнерство як інструмент управління закладами освіти в умовах воєнного стану</i>	118
ЧЕРНЕНКО Наталія, БРИНЗА Ірина <i>Психолого-педагогічна підтримка ромських дітей у навчанні: значення родинного та шкільного середовища</i>	121
ЧЕРНИХ Даріко <i>Інноваційні підходи до підтримки національної ідентичності в українських секторах шкіл Грузії</i>	126
ЧОРНОМОРДЕНКО Дмитро <i>Свобода і контроль: філософські роздуми про приватність у ХХІ столітті</i>	130
ГАЛІЦАН Ольга <i>Акме-орієнтоване середовище педагогічного університету: інноваційні пошуки та тенденції акмепрофесіогенезу вчителя</i>	133
ШТРЕБЛЄВ Михайло <i>Роль soft skills для становлення вчителя як фасилітатора: сучасні пошуки інноваційних підходів</i>	134